

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

1 de Ordinatione iudiciorum in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

DE ORDINE IUDICIO- RVM, LIBER XLVIII.

De ordinatione iudiciorum in genere.

CAP. I.

- 1 Libri 48. ad superiores continuatio.
- 2 Ordo iudiciorum quid, eius diuisio, & qualis in Gallia seruetur, num. 3.
- 4 Ordo quis seruandus secundum auctoritatem prescribentis.
- 7 Ordinibus iudiciorum tria precipua capita, & num. 6. & 7.
- 8 Ordinis iudiciorum constituendi rationes.

Postquam in superiori libro, de rebus iudiciorum, & de personis iudicum abunde, vt opinor, dictum est: exigit methodus, vt ad ordinem perueniamus, & veluti in praxin iudiciorum contemplationem adducamus. Siquidem, vt ait S. Pompeius Festus, *Ordinatio est, rei principum facere: unde & toga vocatur exordita*. Sed & ordinare principio partes conuenientes & consequentes addere. ¶ Ordo quippe est iudiciorum, rerum, & negotiorum loco certo tempore & modo in lite gerendorum apta series & dispositio, cum contextu continuo. Cicero 1. *Offic.* definit ordinem esse compositionem rerum aptis & accommodatis locis. ¶ Et postea, vt dicitur, in qua intelligitur ordinis cōseruatio. Iudiciorum ordo duplex, substantialis, & non substantialis. Substantialis ille, qui omittis vitiat iudicium, *Anchar. conf. 166. circa fin. Felin. in ca. 1. de lit. contes. col. 4.* quia substantia, per quam res tantum esse & subsistere potest, non adest. Et ita prolata sententia contra hunc ordinem iudiciorum non subsistit, *l. prolata, de sent. & interloc. omn. iud. C.* Quomodo in aliis, omittio ordinis necessarii vitiat actum, *l. 2. prius, de vulg. P. l. v. debitum, de here. actio. vel ipso iure, vel facto iudicis, l. cum ibi nota. C. de appellat.* Hic solemnitates maiores, & formulæ seu stilius curiarum, seruantur, quodq; prius, quodve consequenter, & vltimo loco mandatum est fieri. Non autem substantialis dicitur ordo ille, quo prætermisso sustineri potest getum, & sine quo iudicium legitime procedit: ad quem pertinent illæ præfixæ formulæ stili cuiusque curiæ, & quædam leues obseruationes, & quæ ex causarum necessitate omitti impune possunt, *l. 2. de for. imper. subl. C. de dilecti, de iud.* quia veritate rei simpliciter inspecta & probata, repudiamus iuris apices, *l. si fidei iussor. §. quedam mand. P.* iurisque subtilitates, *l. ita vulneratus, ad leg. Aquil. P. l. iunt. persona. 43. de relig. & sum. fun. P.* Et Philippus Pulcher Rex Galliarum edixit, propter ineptitudinem libelli, vel ob iuris omittam solemnitatem, dummodo ex probatis de negotio constet, non esse præmittendam vel differendam sententiæ prolationem. Diximus de his antea, dū egimus de iudicio ordinario vel extraordinario, *sup. lib. 47. ca. 6.* Neq; in Gallia iudices Iuriscōsultorum ordinem per omnia seruant, sed rei veritate inspecta ad examina causæ perueniunt, *Guid. Pap. q. 58. Boer. ad §. 2. gloss. de iuris d. omn. iud. in consuetud. Biscurig. Bened. in ca. Rayn. nus, ad ver. si abque liberis, in subsist. fideicommissaria.* Sic & accidentalit & voluntarius ordo, non substantialis dici poterit, quod adfit & absit sine actus corruptione, vt in *l. ambiguitatem, & l. præposteri, C. de testam.* qui interdum requiritur, & interdum non requiritur, vt in *l. vt gradatim, de muner. & honorib. l. honoris, in prin. de decurio. P.* Ordinatione, de monach. in *Aurb.* Vt ecce, in his quæ certam habent voluntatem, in instrumentis vel scripturis, non valde ordinem positionis exquirimus, *l. nec enim, 6. de solutio. P. l. cum pater, 79. §. fidei ius, de legat. 2. l. quidam, de pecul. leg. P.* contra in incertis, ad euitandam confusionem, *l. generaliter, 24. §. si quis, de fideicom. lib. P. l. quoties, 41. in prin. de usufruct. & quemad. quis vitat. P.* Atque in aliis, in quibus positio vel aliud inuoluit negotium, ordinem sequimur & perpendimus, & desideramus, *l. 2. §. prius, de vulg. P. l. cum vnus, de bon. auct. iudic. possid. P. l. si finit, §. si plures, de dam. in se. & P.* Et ita substantialis ordo ad confusionem vitandam actuum, seruati debet necessario, *§. si quis autem non implens, de hered. & Falc. in Aurb. e. ad petitionem Galherii, 22. de accusat. §. ¶* Habebitur autem ratio a quo fuerit prescriptus obseruandus ordo, an a lege generali, vel ab stylo, vel a iudice qui de causâ cognoscit, & per sententiam prescribit. Nam seruandæ leges vi generales regunt, *l. leges vt generales, & l. leges sacratissime, C. de legib. l. cum iis, de transactio. P. l. a diuo Pio, §. in venditione, de re*

iudic. magis stylus receptus, & proba consuetudo localis, ca. 1. de consuet. in 6. sed fortius mandatum iudicis, l. si prior, de iudic. P. l. fin. ne quid in loc. publ. P. cui consilio adhibito sic ordinem seruari quem proposuit expedire visum est. Eaque quæ mandantur secundum prescriptum temporem executioni demandanda sunt, *l. diligenter, mand. P.*

¶ Omnis ordo porro iudicialis in tria capita deducitur in vniuersum, quorum primum docet principia & veluti præludia litis, & præparat viam contestationi legitimæ negotii principalis: & hoc capit in contestatione causæ, vbi status causæ exponitur, finem accipiente enim fiunt velitationes leues, & libelli exhibiti iudici præcedunt aliquando, vel inquisitiones, & querimonie, ex quibus decernitur vocatio in ius, vt sæpe in criminalibus accedit citatio, agiturq; in primis congressibus de ipsa vocatione, & num coram iudice competenti fiat, num competat exceptio vel prescriptio fori, vel ratione iurisdictionis non idonei iudicis, ex causâ rerum controuersarum, priuilegii personarum, vel domicilii earum, reculationis iustæ iudicis: & de aliis exceptionibus morantibus ingressum iudicii. Expeditur & contumacia, iuramentum calumniæ, & satisfactio: postea petitio fit rei principalis in iudicio, in auditorio, seu per oblationem libelli, ex quibus sequitur contestatio.

¶ Hac facta caput secundum ordiois dirigitur ad principale negotium, & statu causæ constituto, eoque dubio, examinantur exceptiones etiam, si quæ dilatorie vel peremptorie, interrogationes sunt & responiones, confessiones, negationes, iisq; contrariis decernuntur probationes vtinque, dantur ea de causâ dilaciones. Subinde edūtur ex præcepto iudicis factæ probationes, & acta quæ negotio inferunt, concluditur totum negotium, & quiescunt litigantes, eiant se nihil velle amplius dicere vel cedere, & causam omnem iudicis sententiæ, vt instructam & paratam relinquunt. Et hæc tenus explicabitur Deo volente hoc lib. 48. ¶ Tuncque caput secundum finitur, & incipiunt partes iudicis circa prolationem sententiæ, iisque accurate omnia considerantur: & primum ex causâ agentium, defendentium, & personarum, quæ negotia tractarunt, & eorum, qui pro his litibus se immiscuerunt, item fori & causæ exceptiones. Et postremo loco, quod etiam, si Deus voluerit, absoluemus lib. 50. consultat, interdum refert ad principem ipse, interdum & litigantes supplicat principi, interdum pro sententia dicenda declarat sibi non liquere, aut interlocutoriam vel diffinitiuam sententiam conficit & profert, absoluit, vel condemnat. His aliquando acquiescunt contententes, sepius autem protrouocant ad maius tribunal, in quo si appellatio alia non liceat, res fit iudicata, sequitur executio, litis & iudiciorum finis. ¶ Ita suo Marte & legitimo tramite hæc misera ciuilitas bellis & œconomia suis gradibus dispersa & absoluta remanet. Sic enim teterrimæ necessitatis leges compulerunt, etiam in inordinata hominum contentione ordinem querere, ne ex vna contentione infinitæ oriuntur. Neq; enim, vt ait Car. 7. rex Gallorum, art. 1. suarum constitutionum, regnum posset perire, si stabili sine iustitiæ proba ordine. Nihil enim inordinatum fieri debet, vt ait Iustinianus, *§. si quis autem non implens, vers. inordinatum, de hered. & Falc. in Aurb.* siue de ciuilibus, siue de criminalibus agamus, *o. qualiter & quando, §. pen. & fin. de accus.*

De citatione, seu vocatione in ius.

Cap. 2.

- 1 Citatio, primum actus iudicialis.
- 2 In ius vocatio quid est.
- 3 Adournemem, quid sit disputatur, & num. 4.
- 5 Citatio quot modis fiat, & num. 6. 7. 8. & 10.
- 9 Citatio qua dicitur re ipsa fieri.
- 11 Sententia non valet contra non vocatum, pro eo valet.
- 12 Prebenso persona non datur pro ciuili causâ.
- 13 Vocatio in ius fit vel per apparitores, vel per iudicem, & num. 14.
- 15 Citatio, qua forma fieri debet, & num. 6. & 17.
- 18 Domicilium citationis faciendâ causâ quale legitimum dicitur.
- 19 Præco quomodo vocet in ius, & vbi.